

BỘ Y TẾ

HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH

55 KỸ THUẬT ĐIỀU DƯỠNG CƠ BẢN

TẬP 2

(DÙNG CHO ĐÀO TẠO CỬ NHÂN ĐIỀU DƯỠNG)

Chủ biên: TS. ĐỖ ĐÌNH XUÂN
ThS. TRẦN THỊ THUẬN

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

BỘ Y TẾ

HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH 55

KỸ THUẬT ĐIỀU DƯỠNG CƠ BẢN

TẬP 2

(DÙNG CHO ĐÀO TẠO CỬ NHÂN ĐIỀU DƯỠNG)

MÃ SỐ: Đ34.Z02

(Tái bản lần thứ nhất)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Chỉ đạo biên soạn

VỤ KHOA HỌC VÀ ĐÀO TẠO – BỘ Y TẾ

Chủ biên

TS. ĐỖ ĐÌNH XUÂN

ThS. TRẦN THỊ THUẬN

Những người biên soạn

ThS. TRẦN THỊ THUẬN

ThS. NGUYỄN THỊ SƯƠNG

ThS. ĐOÀN THỊ ANH LÊ

ThS. TRẦN THỤY KHÁNH LINH

ThS. NGUYỄN MẠNH DŨNG

CN. TỐNG VĨNH PHÚ

ThS. VŨ THỊ MINH PHƯỢNG

ThS. HOÀNG CÔNG CHÁNH

BS. NGUYỄN ĐĂNG THẮNG

BS. CKII. TRẦN ĐỨC THÁI

TS. LÊ VĂN AN

TS. NGUYỄN THỊ KIM HOA

Thư ký biên soạn

ThS. NGUYỄN MẠNH DŨNG

Tham gia tổ chức bản thảo

ThS. PHÍ VĂN THÂM

TS. NGUYỄN MẠNH PHA

LỜI GIỚI THIỆU

Thực hiện một số điều của Luật Giáo dục, Bộ Giáo dục & Đào tạo và Bộ Y tế đã ban hành chương trình khung đào tạo Cử nhân Điều dưỡng. Bộ Y tế tổ chức biên soạn tài liệu dạy – học các môn cơ sở và chuyên môn theo chương trình trên nhằm từng bước xây dựng bộ sách chuẩn trong công tác đào tạo nhân lực y tế.

Sách *Hướng dẫn thực hành 55 kỹ thuật điều dưỡng* được biên soạn dựa trên chương trình giáo dục của các Trường Đại học Điều dưỡng trên cơ sở chương trình khung đã được phê duyệt. Sách được các nhà giáo giàu kinh nghiệm và tâm huyết với công tác đào tạo biên soạn theo phương châm: Kiến thức cơ bản, hệ thống; nội dung chính xác, khoa học; cập nhật các tiến bộ khoa học, kỹ thuật hiện đại và thực tiễn Việt Nam.

Sách *Hướng dẫn thực hành 55 kỹ thuật điều dưỡng* đã được Hội đồng chuyên môn thẩm định sách và tài liệu dạy – học chuyên ngành Cử nhân Điều dưỡng của Bộ Y tế thẩm định năm 2009. Bộ Y tế quyết định ban hành làm tài liệu dạy – học chính thức của ngành Y tế. Trong thời gian từ 3 đến 5 năm, sách phải được chỉnh lý, bổ sung và cập nhật.

Bộ Y tế xin chân thành cảm ơn các tác giả và Hội đồng chuyên môn thẩm định đã giúp hoàn thành cuốn sách. Cảm ơn TS. Lê Thị Bình; CN. Nguyễn Thị Kim Loan đã đọc, phản biện và góp ý kiến cho việc hoàn thành cuốn sách, kịp thời phục vụ cho công tác đào tạo nhân lực y tế.

Vì lần đầu xuất bản, chúng tôi mong nhận được ý kiến đóng góp của đồng nghiệp, các bạn sinh viên và các độc giả để sách được hoàn thiện hơn trong lần tái bản sau.

VỤ KHOA HỌC VÀ ĐÀO TẠO – BỘ Y TẾ

LỜI NÓI ĐẦU

Kỹ năng thực hành Điều dưỡng gồm 55 kỹ thuật cơ bản được Điều dưỡng thực hiện tại các cơ sở khám và chữa bệnh. Các kỹ thuật này được chọn lọc từ các nhà quản lý, giảng viên ở các trường Đại học, Cao đẳng đào tạo Điều dưỡng có uy tín trong nước nhằm đáp ứng nhu cầu chuẩn hoá, thống nhất và cập nhật các kỹ thuật Điều dưỡng. Đồng thời được sự giúp đỡ, cố vấn của các chuyên gia nước ngoài (Hà Lan, Anh) về cách thiết kế cuốn sách dùng cho sinh viên Điều dưỡng; các bước cấu trúc xây dựng để phù hợp với nội dung kiến thức cần thiết cho kỹ năng thực hành Điều dưỡng và đáp ứng phương pháp tự học cho sinh viên Điều dưỡng.

Cuốn sách được biên soạn bởi các giảng viên chuyên ngành Điều dưỡng của các trường Đại học Y Hà Nội, Đại học Điều dưỡng Nam Định, Đại học Y Huế và Đại học Y-Dược Thành phố Hồ Chí Minh. Nội dung cuốn sách được phân ra làm 10 chương và chia thành 2 tập.

Tập 1 từ chương I đến chương V

Chương I: Các kỹ thuật làm giường và chăm sóc người bệnh tại giường

Chương II: Các kỹ thuật vệ sinh cá nhân

Chương III: Các kỹ thuật theo dõi và thăm khám

Chương IV: Các kỹ thuật vô khuẩn

Chương V: Các kỹ thuật cho ăn và chăm sóc bài tiết

Tập 2 từ chương VI đến chương X.

Chương VI: Các kỹ thuật đưa thuốc vào cơ thể

Chương VII: Các kỹ thuật truyền dịch

Chương VIII: Các kỹ thuật thay băng vết thương

Chương IX: Một số kỹ thuật khác

Chương X: Cấp cứu ban đầu

Cuốn sách được trình bày tuân theo phương pháp giảng dạy tích cực, vừa là tài liệu dành cho sinh viên cử nhân Điều dưỡng tự học, cũng có thể làm tài liệu cho các sinh viên thuộc các chuyên ngành khác của Y học cần tham khảo môn Kỹ thuật Điều dưỡng cơ bản.

Trong quá trình biên soạn, mặc dù các tác giả đã rất cố gắng nhưng chắc chắn sẽ không tránh khỏi các thiếu sót, chúng tôi mong nhận được sự đóng góp của quý đồng nghiệp và quý bạn đọc.

Đồng chủ biên
TS. Đỗ Đình Xuân
ThS. Trần Thị Thuận

MỤC LỤC

Lời giới thiệu.....	3
Lời nói đầu.....	5
Chương VI. CÁC KỸ THUẬT ĐƯA THUỐC VÀO CƠ THỂ.....	9
Giới thiệu toàn chương	9
Phát thuốc và ghi chép	12
Cách pha thuốc	25
Đưa thuốc qua đường miệng – âm đạo – trực tràng.....	37
Dùng thuốc qua đường tiêm	58
Chương VII. CÁC KỸ THUẬT TRUYỀN DỊCH	80
Chuẩn bị đặt catheter tĩnh mạch trung tâm.....	83
Kỹ thuật đặt kim luồn ngoại vi	99
Kỹ thuật truyền dịch qua tĩnh mạch.....	111
Truyền dịch dưới da.....	125
Kỹ thuật truyền máu.....	137
Nuôi dưỡng hoàn toàn bằng đường tĩnh mạch	154
Kỹ thuật sử dụng bơm tiêm điện.....	171
Kỹ thuật sử dụng máy truyền dịch	184
Chương VIII. CÁC KỸ THUẬT THAY BĂNG VẾT THƯƠNG	200
Thay băng rửa vết thương sạch.....	204
Thay băng rửa vết thương nhiễm khuẩn.....	212
Thay băng rửa vết thương dẫn lưu.....	221
Kỹ thuật thay băng hậu môn nhân tạo	230
Thay băng vết thương – cắt chỉ	240
Chương IX. MỘT SỐ KỸ THUẬT KHÁC	250
Kỹ thuật hút đờm dãi	250
Thở oxy qua mũi và ống mở khí quản	265
Cách lấy bệnh phẩm làm xét nghiệm	273
Trợ giúp bác sĩ chọc dò.....	289
Chườm nóng – chườm lạnh.....	300

Chương X. CẤP CỨU BAN ĐẦU	319
Sơ cứu gãy xương	321
Các biện pháp cầm máu tạm thời	340
Kỹ thuật băng.....	351
Cấp cứu ngừng tuần hoàn	360
Vận chuyển nạn nhân	373
Tài liệu tham khảo	379